

ÚV KSČ, Novotný, kat. č. 138, SVA

(19. 6. 1962)

26. 7. 1962

Přísně tajné!

11100/8

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV V PRAZE
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Číslo: 480/2009 - 11. 12. 1980
M. Dr. Alena Nosková
Datum: 24. 4. 03 Podpis: *[signature]*

K informaci

členům a kandidátům politického byra ÚV KSČ

Obsah:

Záznam o návštěvě u náměstka ministra zahraničních
věcí Mongolské lidové republiky s. S o s o r -
b a r á m a dne 19. června 1962
(s. V. Slavík)

V Praze dne 26. července 1962

Záznam o návštěvě u náměstka ministra zahraničních věcí Mongolské lidové republiky s. S o s o r b a r á m a dne 19. června 1962

Dne 19. 6. 1962 pozval mě společně s velvyslancem PLR soudruhem Tkačovem k sobě na ministerstvo zahraničních věcí soudruh Sosorbarám. Volal mě před tím telefonicky a požádal, abychom přijeli společně jedním vozem bez vlajky. Ukázal nám podrobnou mapu Mongolské lidové republiky, kde byly překresleny čínské územní požadavky z čínské mapy, která byla přiložena k nótě z 11. června 1962. Čínskou mapu nám rovněž ukázal. Na mongolské mapě byla vyznačena i stanoviště mongolských pohraničních stráží a Číňany nedávno okupované území.

Poznamenal, že s mapou se zakreslenými čínskými nároky dosud není seznámen ani zastupující předseda rady ministrů soudruh Molomžanc, kterému ji neměl čas ukázat. Považuje však za nutné informovat představitele dvou bratrských zemí, kteří až dosud byli z mongolské strany podrobně informováni o dosavadním vývoji mongolsko-čínských vztahů i o čínských územních požadavcích vůči Mongolské lidové republice. Sdělení máme považovat za neoficiální přátelskou informaci, kterou kromě nás poskytne zítra ještě velvyslanci SSSR soudruhu Rusakovovi.

Z mapy a vysvětlení soudruha Sosorbaráma vyplývá, že Číňané si dělají nárok asi na 20 000 km² mongolského území. Sami ze svého území neodstupují ani kousek. Dokonce ve východním výběžku Mongolské lidové republiky jižně od pohraničního místa Chanširé, jehož hranici na svých mapách dříve vedli o několik km na východ, tj. ve svůj neprospěch, použili nyní mongolského označení hranice. Na východě a jihovýchodě Mongolské lidové republiky jsou čínské nároky celkem bezvýznamné i co do velikosti území i pokud jde o jeho kvalitu. Jde o drobné klíny na mnoha místech. Podstatně větší územní nároky kladou Číňané na jihu Mongolské lidové republiky jižně a jihovýchodně od pohoří Atas Bogd Úl a jihovýchodně, jižně a jihozápadně od pohoří Cagan Bogd Úl. V tomto případě jde o velký ucelený pás podél hranic do hloubky asi 40 km, který podle mého odhadu může představovat asi 15 000 km². K tomuto pásu prohlásil soudruh Sosorbarám,

že podle jeho osobního názoru by jej mohli Číňanům odstoupit (jde o neobydlenou poušť) a chtít za to náhradu na východ od řek Cingen Gol a Chajat Gol na západ od Mongolské lidové republiky.

Nejboletivější pro mongolské soudruhy jsou čínské požadavky na západě Mongolské lidové republiky v Bajan-Ulgijském a zejména Chovdském ajmaku. Tam by chtěli Číňané získat asi 15 km široký pruh severně a východně od pohoří Bajtag Bogd Úl a severně od Cavtag Úl, potom asi 10 km široký pruh na hranicích západně od řeky Bulgan. V těchto případech jde o bohaté pastviny, kde se živí asi 200 000 kusů dobytka, kromě toho je zde naleziště zlata, křemenných krystalů a velké zásoby povrchového černého uhlí. Rozlohu těchto úrodných pásů od oka odhaduji na 2500 km². Tato území jsou Mongolové připraveni za každou cenu hájit. Pokud by se jich museli vzdát, bylo by tamější obyvatelstvo i se stády nuceno přejít až za Altajské hory do hloubky asi 300 km do vnitrozemí, protože i na jihozápad i na severovýchod od Altaje jsou písečné pouště. Vzhledem k tomu, že Altaj v těchto místech tvoří téměř neprostupný masív o výšce 3000 - 4000 m, bylo by obyvatelstvo i s dobytkem nejspíše donuceno zůstat na čínské straně.

Podle názoru Sosorbaráma jsou čínské požadavky značně mírnější než se očekávalo. Čekalo se, že Číňané budou požadovat celý jižní cíp Chovdského ajmaku jižně od Altaje a větší území na jihu a východu země.

Čínské územní nároky v Chovdském ajmaku se zhruba kryjí s úsekem nedávno okupovaným čínskou armádou. Číňany navrhovaná hranice jde převážně po vrcholcích hor a pahorků, tzn., že je strategicky výhodná.

Celý svůj výklad zakončil s. Sosorbarám poznámkou, že budou teď čínský návrh posuzovat. Číňané prý mohou delší dobu počkat, protože Mongolové na jejich odpověď čekali téměř pět let.

Můj dojem však je, že mongolští soudruzi uvítali čínský návrh s určitým ulehčením, čekali, že to bude daleko horší a soudím, že přistoupí k jednání o hranicích s ČLR v nejbližších měsících.

Velvyslanec: M. Pokorný v.r.